

Kulturarven i lokalmiljøet

PLANLEGGING

STEDSUTVIKLING

FORMIDLING

MEDVIRKNING

ILLUSTRASJONSVERKTØY I PLANLEGGINGEN

Hvordan vil et ferdig prosjekt se ut? Hvor og hva er konfliktene? Det kan ofte være vanskelig å se for seg endringene et tiltak vil føre med seg. En måte å gjøre dette på er å bruke bilder som viser hvordan tiltaket framstår på film, modell eller papir. Problemer kan synliggjøres og bearbeides innen rimelig tid og til overkommelige kostnader.

Start med dagens situasjon og illustrer tiltaket ved å tegne for hand eller digitalt, fotografere, filme eller på andre måter vise det man ser. Ved hjelp av ulike verktøy kan man så manipulere denne virkeligheten. Kanskje vil man se ting i forhold til hverandre, teste ut ulike valg når det gjelder farge, størrelse, alternative plasseringer osv. Nye ideer kan også dukke opp undervegs. Start med enkle metoder tidlig i prosessen, så kan man detaljere etter hvert som man ser nye behov. På alle nivå i forvaltningen kan dette være med å gjøre det lettere å ta en avgjørelse i en plan- eller byggesak. Det gjør det også lettere å synliggjøre konsekvenser for dem som blir berørt av tiltaket. Det er enkelt å si at slik vil vi ikke ha det etter å ha sett en illustrasjon, men det er ikke fullt så lett å angre når tiltaket er gjennomført. Her presenteres noen eksempler på ulike illustrasjonsverktøy i konkrete prosjekter.

Fylkesmannen i Hordaland har utviklet *Biletspel* for å formidle arealutfordringer gjennom bruk av foto, fotomontasje og kartanalyse. Et slikt bildespill har Larvik kommune brukt som illustrasjonsverktøy i sitt arbeid med reguleringsplanen for Kaupangområdet. Resultatet foreligger som en DVD der Kaupangområdet presenteres med lyd, film og gamle og nye fotografier. Filmen viser hvordan endringer på bygninger, av vegetasjon og i arealbruk gir konsekvenser for landskapsrommet, og gir eksempler på hvordan formidling av Kaupangs historie kan tilrettelegges. DVDen synliggjør også mulig arealbruk av bl.a. en planlagt golfbane.

Tenkt aktivitetsområde montert inn i et bilde av dagens landskap på nordvestre side av Kule-åsen på Kaupang. Foto og montasje Ole Johan Lauvstad, Statens vegvesen / Larvik kommune

Pilotprosjektene er en del av Riksantikvarens satsing i årene 2002-04 for å få eksempler på godt kulturminnearbeid i kommunene. Målene med prosjektene har vært:

- ♦ å utvikle et godt samarbeid mellom ulike aktører lokalt for å få mer kunnskap om kulturminner og kulturmiljø, og forvaltning av disse og
- ♦ å bruke samarbeidsmodellene til å bygge opp kunnskapsmiljø som er mest mulig robuste på lang sikt.

KONTAKTPERSONER HOS

RIKSANTIKVAREN:

Sissel Carlstrøm og

Kari Vartdal Opsvik

Tlf.: 22 94 04 00

www.riksantikvaren.no

*Tenkt aktivitetsområde på Kaupang.
Foto og montasje: Ole Johan Lauvstad,
Statens vegvesen/Larvik kommune*

Fotoutstillingen *Tilbakeblikk* – norske landskap i endring dokumenterer hvordan landskapet har endret seg de siste hundre årene. Utstillingen er en generell visualisering av utviklingen i ulike deler av landet, med formål å bevisstgjøre om landskapsendringer og at disse skjer både som følge av aktivitet og mangel på aktivitet, ofte gradvis og over lang tid. Den viser fotografier tatt av Axel T. Lindahl fra 1880-90, A. B. Wilse fra 1905-30, postkort 1955-70 fra Aune Forlag, samt fotografier tatt av landskapsgeograf Oskar Puschmann ved Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (NIJOS). Sistnevnte står også for alle gjenfotograferingene fra nøyaktig samme ståsted. De 40 bildeparene viser alt fra store endringer på kort tid til landskap som har vært stabile og lite forandret gjennom lang tid. *Tilbakeblikk* er en vandretstilling i en stor og en liten versjon som kan lånes ved å kontakte NIJOS. Se www.nijos.no

Vindkraftverk som planlegges nå, er av de største byggverk vi hittil har sett i norske kystlandskap. Vindmøller på to - tre megawatt, vil ha en totalhøyde fra 120 til 125 m. For å forstå hvordan et vindkraftanlegg vil oppleves i det omkringliggende landskapet, er visualiseringer helt nødvendig. For vindkraftverk av en størrelse som krever konsekvensutredning, stilles det alltid krav til visualisering. Fotomontasje (gjerne kalt fotorealistisk visualisering) er den mest brukte metoden. Kvaliteten på fotograferingen og nøyaktighet i innlegging av møllene er viktig for å få et godt resultat. Det er også viktig at anlegget vises fra ulike vinkler. Synlighetskart er i tillegg et hjelpemiddel som kan gi en oversikt over hvor anlegget blir synlig fra. På www.nve.no under søknader og behandlinger er det linker til landskapsutredninger for idriftsatte og planlagte vindkraftverk med visualiseringer og metodebeskrivelser.

Hellesylt i Stranda kommune, Møre og Romsdal. Foto fra 1880-årene av A.T. Lindahl, Norsk Folkemuseum og fra 2004 av Oskar Puschmann, NIJOS

Fotomontasje kan vise hvordan vindmøller vil oppleves fra kulturmiljøer. St. Svithunkapellet, Ervika i Selje. (Disse vindmøllene ble ikke bygd). Foto og montasje Einar Berg, Inter Pares AS